

ΒΙΟΗΘΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΧΙΛΙΕΤΙΑ. ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Του αίδεσ. John Breck
Καθηγητοῦ τῆς Βιοηθικῆς

Οἱ καιροὶ ἀλλάζουν καὶ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσο γρήγορη ἢ τόσο δραματικὴ, ὅσο σήμερα. Μὲ τὴν ἀποκάλυψη τῶν ἀλληλουχιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γονιδιώματος, τὴν ἀνάπτυξη νέων ριζοσπαστικῶν ἀναπαραγωγικῶν τεχνικῶν, τῆς κλωνοποίησης συμπεριλαμβανομένης, καὶ τῆς δυνατότητος τροποποίησης τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς στὸ πιό βασικὸ τῆς ἐπίπεδο, δηλαδὴ τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ βρισκόμαστε ἀντιμέτωποι μὲ ἠθικὲς προκλήσεις, οἱ ὁποῖες ταυτόχρονα γοητεύουν καὶ τρομάζουν.

Ὅμιλώντας ἀπὸ μιὰ ἐξελικτικὴ σκοπιά, οἱ ἐπιστήμονες συζητοῦν γιὰ ἕναν ὀλοκληρωτικὸ μετασχηματισμὸ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Πολλοὶ ἐπιστήμονες προλέγουν ὅτι, κατὰ τὸ ἐξελικτικὸ σχῆμα τῶν πραγμάτων, ὁ **Homo Sapiens** ὀδηγεῖται σὲ ἐξαφάνιση καὶ προορίζεται νὰ δώσει τόπο στὸν **Homo Scientificus**. Αὐτὸς εἶναι ὁ «Ἐπιστημονικὸς Ἄνθρωπος», τὸ νέο δημιούργημα τῆς Νέας Ἐποχῆς, πού ἡ ὑπαρξὴ του ὄχι μόνο διατηρεῖται ἀπὸ τὴν τεχνολογία, ἀλλὰ καὶ καθορίζεται ἀπὸ αὐτή. Κανείς δὲν ἀνέμενε ὅτι μέσα σὲ ἕνα σύντομο χρονικὸ διάστημα θὰ ὑπῆρχε ἕνας «βιονικὸς» ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῖου οἱ φυσιολογικὲς βιολογικὲς λειτουργίες θὰ ἐνισχύονταν μὲ τεχνολογικὴ μαγικὴ δύναμη. Πρόσφατα πειράματα σὲ ποντικούς καὶ πιθήκους ἀπέδειξαν ὅτι ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ ἠλεκτρονικὴ μποροῦν νὰ ἀλληλεπιδροῦν μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἡ δραστηριότητα ἑνὸς ζώου νὰ μπορεῖ ἐπακριβῶς νὰ κατευθυνθεῖ ἀπὸ ἠλεκτρόδια ἐμφυτευμένα στὸν ἐγκέφαλό του. Ἐγκεφαλικά ἐμφυτεύματα ἔχουν ἤδη ἐπιτρέψει σὲ ἄλλα ἀτομα νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲσῶ ὑπολογιστοῦ καὶ σὲ κωφούς νὰ ἀκοῦνε. Παρόμοιες πρόοδοι ἐπιτρέπουν σὲ παραλύτους νὰ ἐπαναχρησιμοποιοῦν τὰ μέλη τους. Γιὰ μερικούς, αὐτὰ ἀποτελοῦν ἐκπλήρωση τῆς ὑπόσχεσης τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι οἱ ἄλαλοι θὰ ὀμιλήσουν, οἱ τυφλοὶ θὰ ἀναβλέψουν καὶ οἱ παράλυτοι θὰ περπατήσουν. Γιὰ ἄλλους, σημαίνουν ὅτι ἡ γραμμὴ μεταξύ τοῦ ἀνθρώπινου καὶ τοῦ τεχνητοῦ ἔχει ἐπικίνδυνα λεπτυνθεῖ. Ὅμως ἡ νέα αὐτὴ τεχνολογία θέτει ἕνα μείζονα κίνδυνο γιὰ τὴν προσωπικὴ αὐτονομία. Ἐάν ἡ ἠλεκτρονικὴ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἔχουμε τὸν ἔλεγχο, μᾶς ἐπιτρέπει ἀκόμη νὰ βρισκόμαστε κάτω ἀπὸ ἔλεγχο, καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι ἀπὸ ποιὸν καὶ γιὰ ποιὸ σκοπὸ.

Ἀκόμη πιό ριζικὲς καὶ πιό τρομακτικὲς εἶναι οἱ νέες δυνατότητες χειρισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου ἀπὸ τὸ στάδιο τοῦ ζυγωτοῦ. Αὐτὸ θὰ ἐπιτρέψει τὴν παραγωγή «σχεδιασμένων μωρῶν» παιδιῶν πού τὰ ἀτομικά τους χαρακτηριστικά θὰ ἔχουν προεπιλεγῆ ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ φύση τους θὰ ἔχει οὐσιαστικὰ τροποποιηθεῖ σύμφωνα μὲ τὰ συμφέροντα τῆς «Νέας Εὐγονικῆς».

Αὐτὸ πού κάνει ἰδιαίτερα ἀνησυχητικὴ τὴν μετάβαση ἀπὸ τὸν **Homo Sapiens** στὸν **Homo Scientificus** εἶναι τὸ γεγονός ὅτι γιὰ πρώτη φορά ὁ ἐπικείμενος μετασχηματισμὸς σὲ κάτι πού εἶναι ἕνα καινούργιο ἀνθρώπινο εἶδος γίνεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο. Κυριολεκτικὰ ξαναφτιάχνουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας μέσα ἀπὸ μιὰ εἰκόνα πού ἀντανακλᾷ ἀλαζονεῖα καὶ ἀπογοήτευση. Ἀλαζονεῖα, γιατί

ἀνήκουμε στους ἑαυτούς μας παρά στον Θεό καί ἐπομένως ἔχουμε τό δικαίωμα νά ξανασηματίζουμε τούς ἑαυτούς μας σύμφωνα μέ τίς πιό προκλητικές φαντασιώσεις μας. Ἀπογοήτευση, κατά τό μέτρο πού ἡ ἀναζήτηση τῆς τέλει υἰγείας, τῆς μακροζωΐας, τῆς μεγαλύτερης φυσικῆς δύναμης καί τοῦ ὑψηλότερου I.Q. ἀποτελεῖ τό σύμπτωμα τοῦ φόβου τοῦ θανάτου καί ἐκμηδένισης.

Αὐτή ἡ μετατροπή ἀπό ἄνθρωπο πού δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ σέ ἄνθρωπο κατασκευασμένο σύμφωνα μέ τά προσωπικά του πάθη καί ἐπιθυμίες, εἶναι ἐπαναστατική καί ὄχι ἐξελεγκτική. Τά ἠθικά ζητήματα καί οἱ προκλήσεις ἀπό αὐτή τή μετατροπή θά εἶναι τρομακτικά. Θά εἶναι ὁ Homo Scientificus στήν πραγματικότητα ἄνθρωπος; ἤ, ὅπως μερικοί ὑπαινίσσονται, εἶναι ἀνάγκη νά ὀμιλοῦμε γιά Res Scientificus, ἕνα ἀνθρώπινο ὄν μεταμορφωμένο σέ τεχνολογικά ἐπιτηδευμένο ἀντικείμενο;

Οἱ μεγάλες βιοηθικές προκλήσεις τοῦ καιροῦ μας δέν προέρχονται ὅλες ἀπό τόν ἄνθρωπο. Μερικές ἀπό τίς πιό τρομακτικές προκλήσεις σχετίζονται μέ τίς ἀπαντήσεις μας σέ νέες ἐπιδημίες νόσων, πού λίγο ἢ καθόλου ἐλέγχονται. Τό ἠθικό ζήτημα εἶναι ὁ τρόπος πού ἀντιδρούμε στίς ἀσθένειες αὐτές καί πῶς χρησιμοποιοῦμε τούς διαθέσιμους πόρους, γιά νά θεραπεύσουμε αὐτούς πού προσβλήθηκαν.

Τό πιό ἐμφανές παράδειγμα εἶναι ὁ ἴος Hin, πού ἔχει κάνει νά ὑποφέρουν καί νά πεθαίνουν ἑκατομμύρια ἀπό τό AIDS. Καθώς ἡ συχνότητα τῆς λοίμωξης ἐλαττώνεται στό δυτικό κόσμο, εἶναι εὐκόλο νά ξεχάσουμε ὅτι στήν Ἀφρική ἀντιμετωπίζουν μείζονα ἐπιδημία AIDS καί στή Νοτιοανατολική Ἀσία καταγράφεται τρομακτική ἄνοδος τῆς συχνότητος. Γιά τούς Ὀρθόδοξους Χριστιανούς εἶναι ἀκόμη εὐκόλο νά ξεχαστεῖ ἡ τραγωδία, κάτω ἀπό τήν ἀντίληψη ὅτι ἡ νόσος ὀφείλεται σέ συγκεκριμένη ἠθική παρεκτροπή, ἡ ὁποία θά μπορούσε νά ἀποφευχθεῖ. Τό AIDS εἶναι μιά τραγική συνέπεια ἰογενοῦς λοίμωξης, ἀνεξάρτητα ἀπό τόν τρόπο μετάδοσης. Εἶναι ἀνάγκη νά ἀναγνωρισθεῖ ὡς τέτοια καί νά καταπολεμηθεῖ μέ κάθε κατάλληλο μέσο, πού διαθέτουμε. Ὁ καθένας μας πρέπει νά νοιαστεῖ.

Ἐνας ἀπό τούς πιό περιεργούς καί δυνητικά θανατηφόρους λοιμογόνους παράγοντες εἶναι τό «Prions», πού, χωρίς νά εἶναι, συμπεριφέρεται ὡς ἴος, πού τελικά ὀδηγεῖ σέ καταστροφή τοῦ ἐγκεφάλου, δημιουργώντας στά ζῶα τή νόσο τῶν «τρελῶν ἀγελάδων» καί στον ἄνθρωπο τή νόσο Creutzfeldt-Jacob. Στά Γαλλικά ὁ πληθυντικός «Prions» ἐπίσης σημαίνει τήν προστακτική «Ἄς προσευχηθοῦμε», ἡ ὁποία ἀσφαλῶς εἶναι ἡ καλύτερη καί ἴσως ἡ μόνη ἐλπίδα ἀντιμετώπισής της.

Τελικά πρέπει νά σημειωθεῖ ἡ αὐξανόμενη ἐμφάνιση τοῦ Alzheimer μιᾶς ἐκφυλιστικῆς νόσου τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἡ νόσος προσβάλλει συνήθως ἡλικιωμένους καί στά συμπτώματά της περιλαμβάνονται ἀπώλεια τῆς μνήμης, σταδιακή ἀπώλεια τοῦ λόγου καί τοῦ διαλογισμοῦ. Εἶναι μιά φοβερή καί ἀπειλητική ἀρρώστια, πού δημιουργεῖ ἠθικά ζητήματα σχετικά μέ τήν φροντίδα τῶν θυμάτων της. Ὄταν τό ἄτομο χάσει τήν ἐπαφή του μέ τά ἄλλα ἄτομα εἶναι στίς ἠθικές ὑποχρεώσεις μας νά τό διατηρήσουμε στήν κατάσταση τῆς γνωστικῆς λήθης ἢ μιά στοιχειώδης συμπόνοια μᾶς ὑποχρεώνει νά θέσουμε τέλος στήν τραγική του κατάσταση, ὀδηγώντας το στήν εὐθανασία; Ἐνῶ ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί αἰσθανόμαστε ὅτι γνωρίζουμε τήν ἀπάντηση στό ζήτημα αὐτό, αὐτή δέν εἶναι καθόλου ἐμφανῆς στίς ἰατρικές ομάδες καί στους συγγενεῖς τῶν ἀρρώστων αὐτῶν.

Τό πεδίο τῆς βιοηθικῆς κανονικά καλύπτει ζητήματα πού σχετίζονται μέ τήν ἀρχή καί τό τέλος τῆς ζωῆς. Ἐτσι βιβλία καί ἄρθρα ἐστιάζονται ἀρχικά σέ ζητήματα, ὅπως τό status τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου, τίς ἐκτρώσεις, τήν ἰατρικῶς ὑποβοηθουμένη ἀναπαραγωγή. Μετά μετακινοῦνται στό ἄλλο ἄκρο καί ἀσχολοῦνται μέ ζητήματα, ὅπως ὁ ὀρισμός τοῦ θανάτου, ἡ εὐθανασία καί τίς ἀντιπαραθέσεις σχετικά μέ τήν παρηγορητική θεραπεία καί ἄλλα συναφή θέματα, ὅπως οἱ πρακτικές τῆς ταφῆς καί ἡ ἀποτεφρωση.

Ἐνῶς σήμερα ἄλλα ζητήματα καλύπτουν τήν ἐπικαιρότητα καί ἐπεκτείνουν τό πεδίο τῆς βιοηθικῆς. Μεταξύ αὐτῶν τήν πρώτη θέση κατέχει ἡ **Γενετική Μηχανική τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων**. Τό κύριο ζήτημα τοῦ 2001 ἦταν ὁ χειρισμός τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου, ἰδίως ἀπό τήν ἀποψη τῆς συλλογῆς τῶν ἀρχέγονων ἐμβρυϊκῶν κυττάρων, ἡ ἔρευνα τῶν ὁποίων ἔθεσε τή βάση γιά τήν ἔμμονη ἰδέα τῆς ἀνθρώπινης κλωνοποίησης. Ἀπό τίς ΗΠΑ ὡς τήν Ἀργεντινή καί τήν Ἰταλία, οἱ ἐρευνητές συναγωνίζονται νά τελειοποιήσουν τήν τεχνική, μέ στόχο τή δημιουργία ἐμβρύων γιά θεραπευτικούς σκοπούς.

Ἡ ὅλη ἐπιχείρηση ἀντιμετωπίσθηκε μέ ἀρκετά σιωπηρή κριτική, χάρις στήν ἐπιτυχία τῶν ἐπιστημόνων καί τῶν ΜΜΕ νά πείσουν ὅτι ὑπάρχει σημαντική ἠθική διαφορά μεταξύ θεραπευτικῆς καί ἀναπαραγωγικῆς κλωνοποίησης. Μέ κάθε λογική ἐκτίμηση, τέτοια διάκριση δέν ὑφίσταται. Ὅλες οἱ κλωνοποιήσεις εἶναι ἀπό τή φύση τους ἀναπαραγωγικές, ὁποιοσδήποτε καί ἂν εἶναι ὁ χρόνος ζωῆς τοῦ ἐμβρύου. Στίς ἡμέρες μας χιλιάδες ἀνθρώπινα ἔμβρυα δημιουργοῦνται γιά νά καταστραφοῦν. Ὅμως λίγοι στήν Κυβέρνηση ἢ στήν Ἐκκλησία ὑψώνουν φωνές διαμαρτυρίας. Ὅλες φαίνεται νά χαμηλώνουν μπροστά στίς ψεύτικες ὑποσχέσεις ἰατρικῆς πανάκειας, πού προέρχονται ἀπό τήν ἔρευνα τῶν ἀρχέγονων ἐμβρυϊκῶν κυττάρων καί τήν κλωνοποίηση. Τό γεγονός ὅτι τά ἐνήλικα ἀρχέγονα κύτταρα εἶναι ἐξίσου ἀποτελεσματικά μέ τά ἀντίστοιχα ἐμβρυϊκά, ἔχει μικρή δημοσιότητα. Αὐτό, γιατί στήν χρησιμοθηρική κοινωνία μας, δέν ἀποδεχόμαστε ὅτι τό ἀντικείμενο αὐτοῦ τοῦ χειρισμοῦ εἶναι στήν πραγματικότητα ἀνθρώπινες ζωές.

Αὐτά εἶναι ἀπλῶς τά περισσότερα ὄρατά ἠθικά ζητήματα τοῦ καιροῦ μας. Μιά ὅμως ἐπισκόπηση τῶν βιοηθικῶν προκλήσεων θά ἔπρεπε νά θεωρήσει καί ἄλλα ζητήματα. Αὐτά περιλαμβάνουν τή διάλυση τῆς πυρηνικῆς οἰκογένειας καί τίς συνέπειές της στή νεότητα, τό αὐξανόμενο ἐπίπεδο βίας, τό οικονομικό σύστημα, πού εὐνοεῖ τοῦς πλούσιους καί τοῦς δυνατούς ἔναντι τῶν πτωχῶν καί ἀνίσχυρων, τή σύγκυση μεταξύ Δημοκρατίας καί καπιταλισμοῦ, πού ὀδηγεῖ τόν δυτικό κόσμο νά ἀξιολογεῖ τόν ἀνταγωνισμό καί τήν κερδοσκοπία ἔναντι τῆς δικαιοσύνης καί τοῦ δημόσιου καλοῦ. Τελευταῖο, ἀλλά ὄχι ἔσχατο, εἶναι τό ζήτημα τῆς ἐξαρτημένης συμπεριφορᾶς, τῆς ὁποίας τά συμπτώματα τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τῆς παχυσαρκίας, τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καί ἄλλα εἶναι βιοηθικά ζητήματα πρώτης σημασίας. Ἐνδιαφέρουν τά ἀνθρώπινα πρόσωπα καί ἀπαιτοῦν σκληρές ἐπιλογές γιά τή βελτίωση τῶν ἀποτελεσμάτων τους στήν προσωπική καί κοινωνική ζωή.

«Ἔπάρχει πόλεμος ἔξω καί λυσομανᾶ»...

Ἡ καταγραφή κάποιων παγκόσμιων δεινῶν, ἀκόμη καί ὅταν ἐνδύονται μέ τόν

εὐφημισμὸ τῶν «ἠθικῶν προκλήσεων», μπορεῖ εὐκόλα νά μᾶς κάνει νά αισθανθοῦμε καταβεβλημένοι καί ἀβοήθητοι νά ἀντιστρέψουμε τὴν πλημμυρίδα τῆς ἠθικῆς κατάπτωσης, πού ἀπειλεῖ νά παρασύρει τίς πιά ἀγαπητές ἀξίες τῆς κοινωνίας καί τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Γιὰ τούς Ὁρθόδοξους Χριστιανούς ὑπάρχει ἀληθινὰ πόλεμος πού λυσομανᾷ. Ἡ θρησκευτικὴ πίστη τοῦ δυτικοῦ κόσμου ἔχει λεπτυνθεῖ καί ἴσως ἔχει διαλυθεῖ. Οἱ κύριες ἐκκλησίες ἔχουν ἀξανάσιμα ἀποδεχθεῖ τὴν πολιτικὴ ὀρθότητα καί τὸν ἡδονισμό. Ὅχι μόνο πρόδωσαν τὴ χορεία τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ ἔχουν ἀπορρίψει κάθε μορφὴ ἀσκητισμοῦ, πού εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς ἀγιότητος. Οἱ περισσότερες ἔχουν ἐγκαταλείψει κάθε μορφῆς διεκδίκηση, ὅτι σκοπὸς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς εἶναι ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. Καί οἱ ταγοὶ τους ἀποροῦν ἀκόμη, γιατί οἱ ἀκολουθίες τους εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ διασκέδαση.

Ἴσως ἡ μεγαλύτερη ἠθικὴ καί πνευματικὴ πρόκληση γιὰ μᾶς τούς Ὁρθόδοξους Χριστιανούς σήμερα προέρχεται λιγότερο ἀπὸ τὸ πεδίο τῆς ἰατρικῆς τεχνολογίας, παρά ἀπὸ τὸν πειρασμὸ αὐτοῦ πού ἀποκαλεῖται «καλοῆθης ἀποστασία». Αὐτὴ εἶναι ὁ κακοῆθης «πειρασμός» νά ἀνανεώσουμε, στὸ ὄνομα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀξίες καί πεποιθήσεις πού δίνουν νόημα στὴ ζωὴ μας. Εἶναι ἕνας πειρασμός, στὸν ὁποῖο πολλές χριστιανικὲς ἐκκλησίες ἔχουν ἤδη ὑποκύψει. Εἶναι ὕπουλος καί εὐκόλα καλύπτεται κάτω ἀπὸ τὸν μανδύα τῆς «σχετικότητος».

Πράγματι ὑπάρχει πόλεμος πού λυσομανᾷ. Καί ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι πρέπει νά διαλέξουμε. Ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ μποροῦμε νά ἀποδεχθοῦμε τὴν ἡττα. Μποροῦμε νά ἐνδώσουμε στίς κοσμικὲς πιέσεις καί νά συσχηματιστοῦμε, ὅπως ἔχουν κάνει οἱ ἄλλοι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ μποροῦμε νά δώσουμε νέα ἀξία στὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία, τὴν ὁποία ὑπηρετοῦμε σήμερα μόνο μέ τὰ χεῖλη· διδασκαλία γιὰ τὴ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου, γιὰ τὴν ἀξιοπρέπεια καί τὴν ἱερότητα τῆς κάθε ἀνθρώπινης ζωῆς, γιὰ τὴ σωτηριώδη δύναμη τοῦ Εὐαγγελίου καί γιὰ τὸ ἀποστολικὸ χρέος νά ἐξαγγείλουμε καί νά ζήσουμε αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιο μέσα σὲ ἕνα κόσμο ἀμαρτωλό καί ἐχθρικό.

Ἐάν, μέ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, διαλέξουμε τὴ δευτέρη θέση, αὐτὸ σημαίνει ὅτι διαλέγουμε τὴ μόνη ἀπάντηση πού εἶναι κατάλληλη στίς σημερινὲς ἠθικὲς προκλήσεις. Αὐτὸ σημαίνει πρόκληση νά γίνουμε ἅγιοι. Ὅμως τὸ νά κάνεις αὐτὴ τὴν ἐξαγγελία στὴν ἐποχὴ τῶν βιοϊατρικῶν διλημμάτων καί τῶν ἄλλων προσόδων προκαλεῖ τὴ γελοιοτητα καί τὴ χλεύη. Τὸ νά ἀρνησθεῖς νά συσχηματισθεῖς μέ τὸ χρησιμοθηρικὸ πνεῦμα, τόσο ἐμφανὲς στίς δυτικὲς κοινωνίες, ὅπωςδήποτε εἶναι τὸ σημερινὸ ἀνάλογο τῆς ἀρνήσεως νά θυσιάσεις στὸ ἄγαλμα τοῦ Ρωμαίου Αὐτοκράτορος. Προκαλεῖ ὄχι μόνο χλευασμὸ, ἀλλὰ καί μαρτύριο.

Ὅτι διακρίνει τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανοσύνη ἀπὸ κάθε ἄλλη ἔκφραση Χριστιανικῆς πίστεως, εἶναι ἡ πεποίθησή της ὅτι τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο καλεῖται ἀπὸ τὸ Θεὸ νά ἀλλάξει· νά ὠριμάσει μέ τὴ δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· νά προχωρήσει ἀπὸ τὴν πνευματικὴ νηπιότητα στὴν πνευματικὴ ὠριμότητα. Αὐτὸ συνεπάγεται πάνω ἀπὸ ὅλα ἀγῶνα ἐναντία σ' αὐτὸ πού οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἀποκαλοῦν «πάθη».

Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ εἶναι ἴσως οἱ μόνοι πού ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκη τους γιὰ ὀλοκληρωτικὴ ἀλλαγὴ καί προχωροῦν στὴν πραγματοποίησή της. Ὁ στόχος αὐτὸς τῆς ἐσωτερικῆς κίνησεως γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ εἶναι ἡ ἀγιότητα. Ἐνόςω

ἐπιτυγχάνουμε αὐτόν τό στόχο καί ἐπιτρέπουμε στό Ἅγιο Πνεῦμα νά ἐργασθεῖ μέσα μας αὐτή τή μετατροπή, ἀγιοποιῶμε ἀμφότερα, τούς ἑαυτούς μας καί τόν κόσμο γύρω μας. Ἔτσι διαμορφώνουμε τή βάση γιά ὅποιαδήποτε κατάλληλη ἀπάντηση, πού ἴσως προσφέρουμε στά σοβαρά βιοηθικά καί ἄλλα ἠθικά ζητήματα τῆς καθημερινῆς μας ἐμπειρίας. Ὑπάρχει, ἀπό πρακτικῆς πλευρᾶς, κάποια δυνατότητα γιά μᾶς τούς Χριστιανούς νά πραγματοποιήσουμε πραγματικές καί θετικές ἀλλαγές σ' ἓνα κόσμο φορτωμένο μέ τόσες ἠθικές προκλήσεις; Πῶς μπορεῖ ἡ προσωπική μας ἀναζήτηση γιά ἀγιότητα νά ἐπηρεάσει σέ σημαντικό βαθμό τίς ἀποφάσεις καί τίς πράξεις αὐτῶν πού κατέχουν τή δύναμη στίς κυβερνήσεις, στίς πολυεθνικές ἐταιρεῖες καί τά ἐργαστήρια; Δέν εἶναι οὐτοπία ἢ ἀπλῶς ἀνοησία νά σκεπτόμαστε ὅτι μπορούμε κατά κάποιο τρόπο νά ἐπηρεάσουμε πρόσωπα πού ἔχουν σάν κίνητρο τή σαγήνη τῆς ἐπιστημονικῆς θεραπείας ἀνιάτων ἀσθενειῶν καί πάνω ἀπό ὅλα τήν ὑπόσχεση ἀπεριορίστου κέρδους;

Ὅποτεδήποτε ἀντιμετωπίζουμε προκλήσεις ἢ διλήμματα πού φαίνονται καταπιεστικά καί ἄλυστα θά πρέπει νά θυμόμαστε ὅτι ἡ Βουλή τοῦ Θεοῦ κυβερνᾷ ὄντως ὅλα τά πράγματα. Μέσα ἀπό τίς χωρίς νόημα τραγωδίες καί ἐκδηλώσεις τοῦ κακοῦ, ὁ Θεός μπορεῖ νά δώσει νόημα καί νά ἐργαστεῖ τό σχέδιο Του. Αὐτό ἰσχύει τόσο γιά τά βιοηθικά ζητήματα, ὅσο καί γιά τίς προσωπικές μας κρίσεις.

Πῶς μπορούμε νά ἀπαντήσουμε στίς πολλές ἠθικές προκλήσεις τοῦ καιροῦ μας; Ἡ ἀπάντηση εἶναι πολύ ἀπλή. Πρέπει νά ἀπαντήσουμε ὡς ἱερεῖς. Ἡ Ἱερωσύνη δέν εἶναι μόνο γιά τούς χειροτονημένους ἱερεῖς. Κατά τόν Ἀπόστολο Πέτρο ὁ καθένας μας εἶναι μέλος ἑνός «Ἱερατεύματος ἁγίου», γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον». Ἐνα σημαντικό στοιχεῖο τῆς κοινῆς ἱερατικῆς μας ἀποστολῆς εἶναι ἡ μεσολαβητική προσευχή. Μέ αὐτήν κρατᾶμε στό Φῶς τοῦ Θεοῦ καί στή φιλανθρωπία Του τίς ζωές ὄλων πού εἶναι θύματα τῶν καταστροφικῶν πράξεων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, μαζί μέ τούς ἴδιους τούς καταστροφεῖς. Ἔτσι καλούμεθα νά κάνουμε μιά ἱερατική προσφορά γιά κάθε κατεστραμμένο ἔμβρυο, γιά κάθε παιδί πού σκοτώνεται μέ ἔκτρωση, γιά κάθε παιδί πού ὑπόκειται σέ βία, καί ἄλλες μορφές ἐκμετάλλευσης. Ἀκόμη ἡ ἱερατική μας ὑπηρεσία περιλαμβάνει προσφορά στό Θεό τῶν ἀναπήρων μελῶν τῆς κοινωνίας μας, τά ὅποια τόσο εὐκόλα χαρακτηρίζουμε «μειονεκτικά» καί τά περιθωριοποιῶμε. Περιλαμβάνει προσευχή γιά ἐκείνους πού διαπράττουν ἐγκλήματα βίας, ζητώντας ἀπό τόν Θεό νά ἀφυπνίσει τή συνείδησή τους καί νά μεταμορφώσει τήν καρδιά τους καί νά θεραπεύσει τίς καταστροφικές τάσεις τους.

Αὐτό σημαίνει προσευχή γιά τούς ἐπιτιθεμένους, καθῶς καί γιά τά θύματά τους. Καί δέν ὑπάρχει διαφορά ἐάν εἶναι τρομοκράτες, δημιουργοί παιδικῆς πορνογραφίας στό διαδίκτυο ἢ γιατροί πού κάνουν ἐκτρώσεις καί ἀσκοῦν εὐθανασία στά νοσοκομεῖα καί τίς κλινικές.

Αὐτό τό εἶδος τῆς ἱερατικῆς ὑπηρεσίας ἀποτελεῖ ὑπευθυνότητα τοῦ κάθε βαπτισμένου Χριστιανοῦ, χωρίς ἐξαίρεση. Εἶναι μιά ὑπηρεσία, μέ τήν ὅποια ὁ καθένας μας μπορεῖ νά προσφέρει στό Θεό καί αὐτούς πού δημιουργοῦν ἠθικά διλήμματα καί αὐτούς πού ὑποφέρουν ἀπό τίς συνέπειές τους.

Ἴσως ἀκούγεται πολύ ἀπλό ἢ ἀπλοϊκό ὁ ὑπαινιγμός ὅτι ἡ πιό κατάλληλη ἀπάντησή μας στίς βιοηθικές καί ἄλλες ἠθικές προκλήσεις εἶναι νά προσευχόμεθα. Ἀκόμη, ἔστω καί ἂν εἴμαστε σέ θέση νά ἐπηρεάσουμε τό

Κοινοβούλιο, νά απαγορεύσουμε τήν ἀνθρώπινη κλωνοποίηση, νά δώσουμε ἐναλλακτικές λύσεις γιά τίς ἐκτρώσεις καί τήν εὐθανασία, δέν θά ὑπάρξει τελειωτική λύση γιά τίς προσπάθειές μας, ἄν δέν τίς ἐπιχειρήσουμε γιά τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου Του γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου.

« Ὑπάρχει πόλεμος ἔξω καί λυσομανᾶ ». Αὐτή ἡ λυσομανᾶ ἀντιπαράθεση κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο εἶναι οὐσιαστικά ἕνας ἀγώνας πρὸς τίς « ἀρχές καί ἐξουσίες, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις » (Ἐφ. στ´ 12). Εἶναι ἕνας βαθιά πνευματικός ἀγώνας, πού ἡ Ἐκκλησία καί τὰ μέλη της καλοῦνται νά διεξάγουν ἐνάντια σέ ἕναν πολιτισμό πού χαρακτηρίζεται ὡς πολιτισμός θανάτου. Ὅπου μποροῦμε νά ὀμιλήσουμε καί νά δράσουμε μέ τρόπο πού νά περιορίσουμε τήν περαιτέρω καταστροφή τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καί νά φέρουμε θεραπεία καί εἰρήνη σ' αὐτούς πού τήν ἔχουν ἀνάγκη, πρέπει νά τό κάνουμε μέ κάθε διαθέσιμο μέσο.

Σ' αὐτόν τόν τρίτο χρόνο τῆς νέας χιλιετίας βρισκόμαστε μπροστά σέ τρομακτικές προκλήσεις, πού προέρχονται ἀπό τίς προόδους τῆς βιο-ιατρικῆς τεχνολογίας. Ὅτι γνωρίζουμε καί τιμοῦμε ὡς παραδοσιακές ἀξίες, διαμορφωμένες κυρίως ἀπό τό Εὐαγγέλιο, γρήγορα ἐξαφανίζονται. Ὁ σεβασμός γιά τήν ἀπόλυτη ἀξιοπρέπεια καί ἱερότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς δίνει τή θέση του στήν καθαρῆ χρησιμοθηρία. Ἐμβρυα δημιουργοῦνται καί καταστρέφονται, ἔτσι ὥστε οἱ ἐρευνητές νά πάρουν τὰ ἀρχέγονα ἐμβρυϊκά κύτταρά τους, ἐνῶ οἱ ἐκτρώσεις συνεχίζονται καί οἱ ἡλικιωμένοι καί ἀνήμποροι φοβοῦνται γιά τή ζωή τους. Ἦδη ἐρευνητές προτείνουν γιά κάθε παιδί πού δημιουργεῖται στό δοκιμαστικό σωλήνα, νά δημιουργεῖται καί ἕνας κλώνος, ὁ ὁποῖος μιά μέρα θά μπορεῖ νά τοῦ προμηθεύσει ἰστούς, μέλη ἢ ζωντανά ὄργανα. Ἄλλοι ἰατρικοί φορεῖς προτείνουν τὰ ἄτομα πού φθάνουν μιά ὀρισμένη ἡλικία ἢ ὑποφέρουν ἀπό ἀναπηρίες νά τοὺς ἐπιτρέπεται — **δηλ. νά ὑποχρεώνονται** — **νά πεθάνουν**. Ἡ εὐθανασία, πού ἀρχικά ἦταν μιά ἐκδοχή συμπόνοιας καί ἐνδιαφέροντος γιά « θάνατο μέ ἀξιοπρέπεια », ἔχει γίνει πολιτική· θανατική καταδίκη γιά τό ἔγκλημα κάποιος νά εἶναι ἡλικιωμένος ἢ ἀνήμπορος. Ἡ τρομοκρατία δέν περιορίζεται στοὺς δρόμους τῆς Νέας Ὑόρκης ἢ τοῦ Τέλ Ἀβίβ. Ὑπάρχει ἐξίσου στά ἐργαστήρια καί τὰ νοσοκομεῖα κάτω ἀπό ἄλλο ὄνομα.

Οἱ καιροὶ ἀλλάζουν. Ἐάν θέλουμε νά ἀλλάζουμε μαζί μέ τοὺς καιροὺς, μέ τρόπο πού νά συμφωνεῖ μέ τή θέληση καί τό σκοπὸ τοῦ Θεοῦ γιά τοὺς ἑαυτοὺς μας καί τόν κόσμον πού ζοῦμε, πρέπει νά ἰδοῦμε τὰ μαγικά βιοηθικά ζητήματα μέ μιά ἱερατική χειρονομία, πού θά ἀναθέτει ὅλα αὐτὰ στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νά τὰ κρατήσουμε στό Φῶς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τῆς νίκης του ἐνάντια στήν ἁμαρτία, τῆ βία, τό θάνατο καί τή διαφθορά, μέ τή βεβαία πεποίθηση ὅτι ἡ θέληση τοῦ Θεοῦ θά κυβερνήσει ὅλα τὰ πράγματα.